

УДК 339.9(045)

*Колотюк О.І.,
Директор департаменту інтелектуальної власності,
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна,
Перерва П.Г.,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри
економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин,
Зеленяк І.С.,
здобувач вищої освіти,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

ОЦІНКА ВПЛИВУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

Ефективність бізнес-процесів визначається їхньою здатністю до досягнення мети організації з мінімальними витратами ресурсів. Це означає, що бізнес-процеси повинні бути оптимізованими, ефективними та спрямованими на досягнення стратегічних цілей компанії. Бізнес-процеси повинні бути спрямованими на досягнення стратегічних цілей компанії [1, 2]. Вони повинні підтримувати місію, візію та стратегію розвитку організації. Бізнес-процеси повинні бути оптимізованими для максимальної ефективності. Це означає виявлення та усунення зайвих кроків, запізнень, дублювання робіт та інших проблем, які можуть сповільнювати процес. Якість вироблених продуктів або послуг є ключовим аспектом ефективності бізнес-процесів. Якщо продукти або послуги не відповідають вимогам споживачів, це може призвести до втрати клієнтів і репутації. Ефективні бізнес-процеси вимагають системи проактивного управління, яка вчасно виявляє проблеми і реагує на них, перш ніж вони спричиняють серйозні наслідки [3, 4]. Використання сучасних технологій та автоматизація процесів може значно підвищити їхню ефективність шляхом зменшення людських помилок, збільшення швидкості виконання та покращення якості. Ефективні бізнес-процеси потребують постійного моніторингу та вдосконалення [5, 6]. Це означає аналіз результатів, виявлення слабких місць та впровадження заходів з їх усунення. Загалом, ефективні бізнес-процеси є ключовим елементом успішної організації, оскільки вони

дозволяють оптимізувати використання ресурсів та досягати стратегічних цілей.

Оцінка впливу інтелектуальної власності на ефективність бізнес-процесів є важливою для багатьох компаній, особливо для тих, чий успіх залежить від інновацій та технологічних переваг [1-6]. Інтелектуальна власність може включати патенти, товарні знаки, авторські права та інші види правової охорони.

Нами сформовано основні способи, які можуть бути використані для оцінки впливу інтелектуальної власності на ефективність бізнес-процесів.

1. *Захист конкурентних переваг.* Інтелектуальна власність може дати компанії конкурентні переваги, які допомагають їй залишатися лідером на ринку. Наприклад, патентовані технології можуть дозволити компанії створити унікальний продукт або послугу, яка не має прямих конкурентів.

2. *Створення вартості для бізнесу.* Інтелектуальна власність може бути джерелом значної вартості для компанії. Наприклад, брендові імена та товарні знаки можуть забезпечити компанії високу репутацію, що дозволить продавати продукти з більшими маржами.

3. *Заохочення інновацій.* Захист інтелектуальної власності може стимулювати компанії до інновацій та новаторських рішень. Знання, що їх інновації будуть захищені, може підштовхнути команду до пошуку нових ідей та підходів.

4. *Залучення інвестицій та партнерств.* Правова охорона інтелектуальної власності може зробити компанію більш привабливою для інвесторів та потенційних партнерів, оскільки це може свідчити про стабільність та інноваційний потенціал.

5. *Мінімізація ризиків.* Захист інтелектуальної власності може допомогти компанії уникнути ризику незаконного використання своїх ідей або технологій конкурентами.

Для оцінки конкретного впливу інтелектуальної власності на ефективність бізнес-процесів необхідно провести комплексний аналіз, який враховуватиме конкретні особливості бізнесу, його стратегії, ринку та інших факторів.

Результати оцінки підтверджують, що наявність правової охорони для інтелектуальної власності може бути ключовим фактором для забезпечення конкурентних переваг на ринку. Інтелектуальна власність може стимулювати команду до пошуку

новаторських рішень і ідей, що сприяє покращенню бізнес-процесів та введенню нових продуктів і послуг на ринок. Наявність правової охорони для ІВ може зробити компанію більш привабливою для інвесторів та потенційних партнерів, що сприяє залученню додаткових ресурсів для розвитку бізнесу. Захист інтелектуальної власності допомагає уникнути ризиків незаконного використання ідей або технологій конкурентами, що забезпечує стабільність і надійність бізнес-процесів. Загальний висновок полягає в тому, що інтелектуальна власність може значно впливати на ефективність бізнес-процесів, забезпечуючи конкурентні переваги, стимулюючи інновації, сприяючи розвитку партнерства і зменшуючи ризики.

Список використаних джерел:

1. Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобелєва Т.О. *Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник*. Харків: НТУ «ХПІ», 2019. 1002 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/286988829.pdf>
2. Pererva P.G., Kocziszky G., Veres Somosi M. (2019) *Compliance program: [tutorial]*. Kharkov; Miskolc : NTU "KhPI". 689 p.
3. Шаульська Л.В., Райко Д.В., Дюжєв В.Г., Долина І.В. *Моніторинг комерційного потенціалу інтелектуально-інноваційних бізнес-структур // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки): зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2022. – № 4. – С. 72-78.*
4. Товажнянский В.Л., Перерва П.Г., Кобелева Т.А. *Попередження кризових явищ на підприємстві засобами санації та реструктуризації // Вісник НТУ "ХПІ": зб. наук. пр. Харків : НТУ "ХПІ", 2015. № 60 (1169). С. 78-81.*
5. Кобелєва Т.О., Перерва П.Г. *Формування системи економічної стійкості та комплаєнс захисту машинобудівного підприємства // Економіка: реалії часу. 2018. № 1 (35). С. 98-106.*
6. Перерва П.Г., Шаульська Л.В., Кобелєва Т.О. *Формування та використання системи моніторингу підприємницьких ризиків як запорука сталого розвитку бізнес-структур. Економіка і організація управління. № 1 (49), 2023. С.45-56*